vergadering **C45**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 21 oktober 2021

Vlaams Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de eventuele reorganisatie van de indeling van het schooljaar
– 222 (2021-2022)
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de herschikking van de schoolvakanties en de bevraging daarover door de minister
– 250 (2021-2022)
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpassing van de zomervakantie
– 315 (2021-2022) 3

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het secundair volwassenenonderwijs
– 248 (2021-2022) 10

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de impact van het hiërarchisch georganiseerde secundair onderwijs op de studieloopbaan van OKAN-leerlingen
– 278 (2021-2022) 14

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het buitenschoolse gebruik van speelplaatsen en andere schoolinfrastructuur
– 321 (2021-2022) 19

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de eventuele reorganisatie van de indeling van het schooljaar
– 222 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de herschikking van de schoolvakanties en de bevraging daarover door de minister
– 250 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpassing van de zomervakantie
– 315 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Minister, collega's, welkom, en ook hartelijk welkom aan alle YOUCA-studenten. Fijn dat jullie vandaag de commissie Onderwijs volgen.

Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ook namens onze fractie heet ik graag alle YOUCA-leerlingen welkom. Het is altijd mooi om te zien dat er zoveel engagement is. Misschien zijn jullie ook wel geïnteresseerd in onze vragen over de reorganisatie van het schooljaar.

Minister, via de pers vernamen we dat u advies hebt gevraagd aan het onderwijsveld en de sociale partners over de eventuele reorganisatie van de indeling van het schooljaar. Over het inkorten van de zomervakantie wordt al enkele jaren gediscussieerd. Dat flakkerde dit voorjaar even op, toen het Franstalig onderwijs besliste om de schoolkalender te wijzigen. U gaf toen echter aan dat het niet aangewezen was om in coronatijden voortijdige beslissingen te nemen.

Ondertussen is duidelijk geworden dat u zicht wilt krijgen op het draagvlak binnen het brede onderwijsveld en op de kritische randvoorwaarden voor deze ingreep. Bepaalde onderwijsexperts zijn het erover eens dat de zomervakantie in Vlaanderen nu te lang duurt, maar het is onduidelijk op welk Vlaams wetenschappelijk onderzoek zij zich baseren om die uitspraken te doen. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) zal alvast tegen het einde van het schooljaar een advies uitbrengen waarin wordt vertrokken vanuit het onderwijskundig perspectief. De raad zal ook een inschatting maken van de invloed van een mogelijke herindeling op andere groepen in de samenleving, zoals de jeugdverenigingen, de kinderopvang en de studenten. Mogelijk in het spoor van uw adviesvraag aan de Vlor is er nu ook de ouderenquête via de ouderkoepel van het vrij onderwijs, de Vlaamse Confederatie van Ouders en Oudervereniging (VCOV). Ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) werd om een advies gevraagd, dat we in januari of februari mogen verwachten. Los van de vraag of er een maatschappelijk draagvlak voor zou zijn, lijkt het mij alvast ook nuttig om objectieve elementen te kunnen voorleggen waaruit duidelijk wordt hoe zomerverlies zich ontwikkelt en of het inkorten van de zomervakantie dat verlies dan betekenisvol zou reduceren of zelfs minimaliseren.

Minister, in dat kader heb ik de volgende vragen voor u. Zult u nog bijkomend advies vragen aan andere organisaties, zoals bijvoorbeeld de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) of de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC)? Zult u in het kader van de verdere verkenning

van dit thema ook de opdracht geven tot nieuw wetenschappelijk Vlaams onderzoek dat onder meer kan objectiveren hoe zomerverlies zich ontwikkelt en of het inkorten van de zomervakantie dat verlies dan betekenisvol zou reduceren of zelfs minimaliseren?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman, ik zal eerst de heer Daniëls het woord geven, dan kunt u rustig plaatsnemen.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, minister, YOUCA-studenten, mijn vraag gaat over hetzelfde thema. In onze commissievergadering van 27 mei discussieerden wij over de aanpassing van de zomervakantie. Aanleiding was inderdaad die aanpassing door de minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschap. Op dat moment zaten we echter in het midden van de coronacrisis en hebben we allemaal samen geoordeeld dat het toen niet aangewezen was om de hele boel overhoop te halen. Daarnaast, en toch niet onbelangrijk, een schoolvakantie is in Vlaanderen natuurlijk meer dan een moment waarop er geen les en geen school is. Daar hangt namelijk heel veel aan. Daar hangen jeugdbewegingen aan, daar hangen sportkampen aan, daar hangen zomerscholen aan. De arbeidsmarkt hangt daaraan vast. Ook bij het openbaar vervoer is er een invloed van de vraag of het al dan niet schoolvakantie is. Het toerisme, al dan niet buitenlands, hangt daaraan vast, net als de vraag of het laag- of hoogseizoen is. Er zijn dus eigenlijk toch wel heel wat zaken die met die schoolvakantie verbonden zijn. Minister, wij van de N-VA-fractie vonden het inderdaad dan ook wijs om dat niet met een vingerknip te doen. We stelden ook vast dat men in Franstalig België vanuit al die sectoren liet horen dat men daar kennis van nam, maar dat men de impact daarvan op dat moment toch moeilijk kon inschatten.

Minister, u hebt daarop aan de Vlaamse Onderwijsraad en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen gevraagd om het draagvlak voor een mogelijke aanpassing van de schoolkalender te onderzoeken. Ook ouders werden bevraagd door de VCOV, met het oog op de voorbereiding van het debat van de Vlor. Door die bevraging komt dit debat natuurlijk opnieuw naar voren in de publieke ruimte. Een aantal ouders stellen zich ook de vraag waarom zij niet bevraagd worden en dergelijke meer.

Daarom heb ik de volgende vragen, minister. Zullen de aangeschreven organisaties dezelfde schoolkalender als de Franse Gemeenschap onderzoeken? Want aanpassen is natuurlijk één zaak. De Franse Gemeenschap heeft de grote vakantie, in juli en augustus, een beetje ingekort, maar de andere vakanties wel verlengd, waardoor er de facto even veel schoolvakantiedagen blijven. Alleen is de kans op iets meer stormig weer in die vakanties wat groter dan nu het geval is in juli en augustus. Of zijn er ook nog andere kalenders die worden voorgelegd? Met andere woorden, hoe ziet die bevraging eruit? Wat wordt er bevraagd?

Zal er in de bevraging ook gekeken worden naar andere sectoren, buiten het onderwijs? De Vlaamse Onderwijsraad is natuurlijk vooral onderwijsgericht. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is iets meer economisch gericht. Maar we hebben natuurlijk ook kinderopvang, jeugdwerking, toerisme, sport, cultuur. Worden die al dan niet rechtstreeks betrokken? Op welke manier worden zij betrokken?

Zullen ook kinderen en jongeren rechtstreeks bevraagd worden over het al dan niet aanpassen van de zomervakantie?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): YOUCA-student Dalaa Sharafedin zal voor mij het woord nemen en de vraag voorlezen.

Dalaa Sharafedin: Het inkorten van de zomervakantie staat sinds de coronacrisis weer hoger op de agenda. Geconfronteerd met substantiële leerachterstand bij leerlingen, werden in allerijl zomerscholen geopend. Dat riep opnieuw de vraag op of onze zomervakantie niet te lang is. Zo is er het fenomeen van de 'summer learning loss'. Kinderen die zo lang weg zijn van de schoolbanken, verliezen veel kennis en dat maakt de heropstart in september moeilijker. Dat fenomeen treedt des te meer op bij kinderen uit lagere sociaaleconomische klassen, omdat daar minder stimulans van thuis uit is, evenals bij kinderen die thuis geen Nederlands spreken. Leerverlies is groter bij hen. Een kortere zomervakantie zal daarom ook de ongelijkheid bestrijden.

Nu heeft de Franstalige Gemeenschap beslist om de zomervakantie in te korten met twee weken en de herfst- en krokusvakantie te verlengen. In totaal blijft de onderwijstijd gelijk, maar gebeurt er een betere spreiding doorheen het jaar.

De minister van Onderwijs heeft advies gevraagd aan het onderwijsveld en de sociale partners en zette een bevraging op om de ouders te horen. Later verwachten we ook nog een advies van de Vlor.

De maatschappelijke impact van zo'n herschikking zou algeheel zijn. Denk aan de toeristische sector, de horeca of de jeugdkampen. Daarom komen er ook adviezen, zo vernemen we, van de SERV. En we mogen niet uit het oog verliezen dat kinderen en jongeren niet enkel schools lerende personen zijn. Ook andere aspecten – sociale en welzijnsaspecten – zijn belangrijk.

We hebben deze vragen voor de minister. Hoe is de bevraging van de ouders in dezen opgezet? Wie kreeg de vraag? Welke groep? Welke criteria werden gebruikt om de groep bevraagden te selecteren? Worden ook andere groepen bevraagd? Welke vraag werd precies gesteld? Wat vindt de minister van de sociale en welzijnsargumenten die naar voren worden geschoven door heel wat experts? De minister zei dat hij het draagvlak wil inschatten. Als een beslissing nodig is, hoeveel draagvlak wil de minister dan?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Goeiemiddag aan de oude en nieuwe leden van de commissie.

Het debat over de aanpassing van de organisatie van het schooljaar is een monster van Loch Ness dat geregeld opduikt, vervolgens weer onderduikt en met tussenpozen weer naar boven komt. Naar aanleiding van de beslissing van de Franse Gemeenschap hebben we ter zake natuurlijk ook opnieuw verschillende vragen gekregen. Ik ben altijd bereid om elk debat te voeren. Anderzijds ben ik wel de mening toegedaan dat we in deze tijden wel andere preoccupaties of prioriteiten hebben en andere katten te geselen. Maar goed, ik wil geen debat uit de weg gaan, maar dan wel, als het even kan, goed onderbouwd en niet overhaast.

Want het is natuurlijk niet zomaar enkele weken afpitsen van de zomervakantie. Dat heeft natuurlijk ook immense consequenties voor het onderwijs zelf, maar ook voor de rest van de samenleving.

Vanuit dat oogpunt leek het mij raadzaam om daaromtrent toch advies te vragen, niet alleen van de Vlor, maar ook, gelet op de heel brede maatschappelijke impact, aan de SERV. Zij kunnen natuurlijk ook verder adviezen opvragen of studiewerk verrichten. De Vlor heeft aangekondigd voor het einde van het schooljaar een advies te willen opleveren, waarin de raad niet alleen het onderwijskundig perspectief belicht, maar ook verder wil gaan en de 'belendende percelen' wil meenemen: wat met het vrijetijdsaanbod, de impact voor de studenten, de kinderopvang? Ik denk dat het verstandig is om dat vanuit een ruimer perspectief te bekijken. Het lijkt me

dus niet nodig dat ik dan zelf ook nog eens die belendende percelen dubbelop moet bevragen.

Ik was echter evenzeer verrast door een artikel in de krant. Wat was de titel nu juist? 'Weyts bevraagt ouders over de zomervakantie'. Weyts bevraagt de Vlor en de SERV, en verder helemaal niks. Wat er wél is gebeurd, is dat één organisatie binnen de Vlor, namelijk de VCOV, de koepel van oudervereniging in het katholiek onderwijs, het wijs heeft geacht de eigen leden te bevragen. De andere twee ouderkoepels, GO! ouders en de Koepel van Oudervereniging van het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs (KOOGO), zullen samen trouwens hetzelfde doen. Ze willen die resultaten ook bekendmaken. Dat is dus gewoon in het kader van de adviesvraag die ik had gesteld aan de SERV en de Vlor. Die hebben dat besproken in hun respectieve vergaderingen, en sommige leden van de Vlor en/of de SERV hebben het idee gehad om daar hun leden over te bevragen. That's it. Ik heb zelf niks daartoe georganiseerd, heb dat zelfs niet geïnitieerd.

Ook de scholieren willen natuurlijk hun zeg doen in het debat. Terecht. De leden van de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) kozen de reorganisatie van het schooljaar als een belangrijk topic om rond te werken in hun werkjaar 2022. VSK en de ouderkoepelverenigingen zullen de stem van scholieren en ouders dus vertegenwoordigen in heel dat debat binnen de Vlor. Ik verneem ook dat de vakbonden ook wel hun respectieve achterbannen hebben geconsulteerd. Ik heb bijvoorbeeld de cijfers van de Algemene Centrale der Openbare Diensten (ACOD) gekregen. 57 procent van de ACOD-leden is voorstander van een status quo. 43 procent wil een andere organisatie van het schooljaar, maar ik heb begrepen dat de meningen dan wel uiteenlopen over hoe anders dat dan wel moet worden georganiseerd. Er zijn immers natuurlijk verschillende mogelijkheden om de vakantieperiodes te herbekijken.

De Vlor en de SERV zijn toch de meest relevante actoren en gesprekspartners in dezen, denk ik. Zij vertegenwoordigen ook een heel breed veld. Gelet daarop, en ook gelet op de grote dynamiek van spontane bevragingen die nu al is ontstaan, denk ik niet dat ik daarbovenop ook nog eens allerhande bevragingen moet organiseren.

Wat het wetenschappelijk onderzoek betreft, ligt er al wel wat op tafel, ook van recente datum. Ik verwijs dienaangaande naar het recente onderzoek dat de Koning Boudewijnstichting heeft opgeleverd voor de Franse Gemeenschap. Ook in het recente onderzoek van Thomas More naar de zomerscholen wordt ingegaan op deze thematiek, op basis van een literatuurstudie, dus op basis van bestaand onderzoek. Er is dus al wel wat. Ondertussen gun ik de dynamiek die er nu in het veld is ontstaan, natuurlijk de tijd om te komen tot adviezen, om op basis daarvan verder aan de slag te gaan. Ik kijk daar met zeer veel belangstelling naar uit.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Het is duidelijk dat dit een debat is met een grote maatschappelijke impact. U noemde het in een andere uiteenzetting, in de plenaire vergadering, dacht ik, al het monster van Loch Ness. In elk geval, als we de voor- en tegenstanders van het inkorten van de vakantie horen, dan zijn er heel diverse redenen waarom we dat wel of niet zouden moeten doen.

Het is in elk geval goed dat u dit debat opent. Wij hadden het inderdaad zo begrepen dat, als u de vraag stelt aan de Vlor en de SERV, de partners dan inderdaad hun leden gaan bevragen. Dat lijkt me de normaalste zaak van de wereld. Het is ook een goede zaak dat ze hun adviezen ook baseren op wat er leeft bij hun leden. Als experten echter zeggen dat ze adviezen kunnen geven over het al dan niet inkorten van de vakantie, dan vraag ik mij echt af op welke onderzoeken ze zich

dan baseren. De grootste expert die er is in het Vlaamse land, is de heer Verachtert. We hebben hem ook al aan het woord gehoord. Als men een evidencebased beleid wil voeren, is daar in Vlaanderen eigenlijk heel weinig onderzoek naar, zegt hij. Ik ben dus benieuwd naar het onderzoek waarop we ons kunnen baseren. Voor mij is het immers echt wel interessant om te weten wat het verschil zou zijn als de vakantie zes weken of negen weken of zeven weken duurt. Vanaf wanneer is er echt ook verlies? Ik denk dat dat toch wel iets is waarop we ons moeten baseren. Dat is dan een feit, en ik baseer beslissingen graag op objectieve feiten.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, dank u wel. Een van de argumenten die voor ons het belangrijkst zijn en waarvoor wij toch wel gevoelig zijn, is het sociale argument, het argument van de 'summer setback'. Ik zal niet beweren dat daar een consensus over is, maar we horen dat van heel wat experts toch heel vaak. Dat is het feit dat kinderen, vooral kinderen uit kansarme milieus, minder worden geprikkeld tijdens de vakantie, dat zij een achterstand opbouwen op het vlak van taal- en leesvaardigheid die ze daarna dan nog heel moeilijk kunnen inhalen. Ik denk dat dat een argument is waarvoor we zeker gevoelig moeten zijn, zeker omdat we weten dat er in ons Vlaamse onderwijs al een grote ongelijkheidskloof is. Dat is een van de grote problemen waarmee ons onderwijs kampt. We juichen alles toe, ook al zal het niet dé oplossing zijn, wat eventueel kan helpen om die kloof te verkleinen en ervoor te zorgen dat ons onderwijs die sociale gelijkheid veeleer bevordert in plaats van ze nog verder vergroot. Dat is dus toch wel iets waarvoor we echt wel gevoelig moeten zijn, en waarvoor wij in het bijzonder gevoelig zijn.

U kunt zeggen dat u daar een oplossing voor hebt, namelijk de zomerscholen, dat u op die manier probeert die achterstand wat in te perken en net die kinderen die het nodig hebben, bij te spijkeren. Mijn bezorgdheid wat dat betreft is echter, en u weet dat, want ik heb die al geuit, dat op dit moment niet iedereen toegang heeft tot die zomerscholen. Er is heel veel goodwill en enthousiasme, en op veel plaatsen worden die georganiseerd, maar er zijn ook nog plaatsen waar die niet worden georganiseerd. Je krijgt dus een beetje een onderwijsrecht dat ongelijk is. Met een herverdeling van de vakanties – want het is natuurlijk geen inkorten van de zomervakantie alleen, het is een herverdeling van de vakanties – zou men die ongelijkheid toch wel kunnen aanpakken.

Dat zijn dus argumenten waar wij gevoelig voor zijn. We willen u dus oproepen om dat inderdaad goed te laten bestuderen, om zeker rekening te houden met de impact op alle sectoren, maar toch ook wel ook oren te hebben voor dat sociale argument.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat dit een debat is van de hoogst mogelijke filosofische overwegingen. 'Elk voordeel heb zijn nadeel.' Als het dan toch gaat over sociaal zwakkeren, dan hoor ik uit sectoren ook dat die nu met vakantie kunnen gaan, ook in eigen land, maar dat, als het toeristisch seizoen wordt beperkt, de prijzen omhooggaan, wat dan ook weer een weerslag heeft. Minister, ik denk dat het onderzoek dat u doet, inderdaad een zeer ruime staalkaart zal geven van wat daar allemaal mee samenhangt. Er zijn hier ook collega's uit de commissie Jeugd. Die stellen daar vragen omdat er niet genoeg kampterreinen en niet genoeg tenten zijn voor de jeugdbewegingen. Knip twee of drie weken weg, en dan krijg je dat debat daar ook opnieuw.

Het zomerverlies is er inderdaad voor een aantal leerlingen. Dat klopt ook. We hebben de zomerscholen. We hebben ondertussen in het onderwijs ook de taaltrajecten, de taalscreening, die daar toch ook enig zicht op biedt.

Minister, onze fractie vindt de piste die u kiest dus een goede piste: alles in kaart brengen en niet, zoals men in Franstalig België heeft gedaan, de sprong maken en dan wel zien wat het allemaal teweegbrengt.

Iets waar men het hier nog niet over heeft gehad, maar wat ook niet onbelangrijk is, dat zijn de vakantieregelingen in bedrijven. Recent liet iemand me ook nog weten dat dat bij diensten zoals de politie en dergelijke ook allemaal moet worden bekeken. Men moet die diensten ook nog draaiende kunnen houden. Gezien de arbeidswetgeving die er is, moet een gezin in die periode van de zomervakantie een bepaalde hoeveelheid vakantiedagen samen kunnen doorbrengen. Het moet er ook allemaal nog in gaan.

Wij kijken dus samen met u uit naar wat daaruit zal komen, en dan zal dat debat hier allicht opnieuw moeten worden gevoerd. Dat enkel die ene groep echter sowieso de reden moet zijn waarom we de zomervakantie moeten inkorten en andere vakanties al dan niet moeten verlengen, dat is voor onze partij wat kort door de bocht.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik heb de discussie over de inkorting van de zomervakantie natuurlijk met veel interesse gevolgd, omdat wij in Brussel vanaf volgend schooljaar naar een systeem gaan waarbij in de Franstalige scholen kinderen inderdaad al op 29 augustus naar school zullen gaan en op 7 juli zullen stoppen, en in de Nederlandstalige scholen niet. Dit debat is in Brussel dus bijzonder actueel. Minister, ik vroeg me af of u sowieso ook van plan bent om daarover met uw Franstalige collega van gedachten te wisselen. Zij gaan daar nu immers mee beginnen, dus het lijkt mij goed om daar ook eens te horen op welke basis ze uiteindelijk die knoop hebben doorgehakt, wat de argumenten voor en tegen zijn, dus om die denkoefening zeker ook mee te nemen.

Wij van Vooruit vinden het op zich zeker een interessant idee om over na te denken, inderdaad vooral ook op basis van de argumentatie inzake 'summer learning loss'. Ik hoor ook een expert als Dirk Van Damme toch zeggen dat een te lange zomervakantie echt een nefast effect heeft op het leren bij kinderen, omdat ze inderdaad thuis niet worden gestimuleerd, omdat ze te lang geen of niet genoeg Nederlands spreken. Dat vinden wij belangrijk. Daar moet men zeker rekening mee houden. We vinden het dus een goed idee dat die piste verder wordt bekeken.

Ik wil echter toch nog eens in de verf zetten, want dat is ook zo aan Franstalige kant, dat het inderdaad niet gaat om een inkorting van de zomervakantie, maar over een verschuiving van de vakanties, want de krokus- en de herfstvakantie worden daar natuurlijk ook met een weekje verlengd.

Dat heeft allemaal praktische implicaties, zelfs als je vakanties begint te verschuiven. Ik kan me voorstellen dat ouders enerzijds blij zijn dat ze in de zomer misschien wat minder moeten puzzelen en kampjes zoeken om die twee maanden overbrugd te krijgen, maar tegelijkertijd verschuift het probleem dan naar andere vakanties. Dan moet er immers vaak ook opvang worden gezocht als ouders moeten werken. Is er een afstemming met het academiejaar? Veel studenten moeten op dat moment immers naar de les en zijn misschien minder beschikbaar als monitor. Dat speelt allemaal mee. Men mag die beslissing inderdaad niet in zeven haasten nemen. Nog iets waaraan ik dacht: in de zomer is het warm en kunnen kinderen buiten spelen. In de herfst- en krokusvakantie is het minder warm, en moeten ze dus vaker binnen zitten. Dat is misschien toch ook niet altijd ideaal voor kinderen die kleinbehuisd zijn.

Ik denk dat iedereen door wat er aan Franstalige kant is gebeurd, nu is begonnen met het voor zichzelf maken van die denkoefening. Minister, wij vinden het dus

ook goed dat u daar advies over inwint. Collega's, ik meen echter ook dat wij hier in het parlement het debat moeten voeren. Ik stel dus voor dat, op het moment waarop die adviezen beschikbaar zijn, we de SERV en de Vlor hier in het parlement ook zouden uitnodigen voor een hoorzitting, om een gestoffeerd debat te voeren, zodat alle meningen daarin kunnen worden meegenomen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, het is zo dat er eigenlijk geen echt wetenschappelijk onderzoek is voor onze Vlaamse context om te beoordelen in hoeverre dat 'summer learning loss' optreedt. We hebben gisteren heel het debat gehad over het lerarentekort, de werkdruk, ook voor de directeurs. Ik denk niet dat dit het moment is om ook nog te sleutelen aan die vakanties, om die regeling te veranderen. Zeker wie in het onderwijs heeft gestaan, weet dat de leerlingen negen weken vakantie hebben, maar dat de leerkrachten en zeker de directeurs dat niet hebben. Het is al een week uitlopen, de klas schilderen en zo verder. Ook als er grote hervormingen worden doorgevoerd, gebruiken de directeurs die lange vakantie echt wel voor die zaken. Ik verwijs ook naar de werkdruk en de burn-outs bij directeurs. We hebben gisteren heel dat debat gehad. Ik denk dus dat men in ons onderwijs op dit moment echt nood heeft aan rust, aan educatieve rust.

Ik sta ook open voor debat. We kunnen daarover reflecteren. Maar ik denk dat we de komende jaren echt zo veel mogelijk het onderwijs gewoon weer op de rails moeten krijgen, en niet van die grote dingen moeten veranderen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het staat de Vlor en de SERV natuurlijk vrij om ook experten ter zake te consulteren, bijvoorbeeld over dat leerverlies. Wanneer ontstaat dat? Is dat een exponentiële curve, vanaf dag één van de vakantie, en dan in een rechte lijn? Waarschijnlijk niet. Vanaf welk moment ontstaat dan het leerverlies? Is dat al na drie weken, dan boek je natuurlijk weinig winst als je je vakantie inkort met drie weken, om te komen tot zes weken. Dan heb je nog altijd dat leerverlies. Die vragen kunnen zij absoluut voorleggen aan experten ter zake. En als zij zelf vragen hebben rond de organisatie van wetenschappelijk onderzoek of de financiering ervan – ik denk dat ze daar zelf ook wel wat budgetten voor hebben – dan kunnen zij dat ook doen of wil ik dat ook wel ondersteunen.

Wat betreft dat leerverlies: alles is relatief, natuurlijk. Ik heb begrepen dat in de Franse Gemeenschap het hoger onderwijs niet volgt. En in de rekening die men maakt, is het uiteindelijke resultaat ook dat er netto vakantiedagen bij komen. Dan is de vraag ook wat je dan gewonnen hebt op het vlak van het tegengaan van leerverlies. Maar goed, dat debat is nu gaande in de schoot van de Vlor en de SERV.

Wat de zomerscholen betreft, mevrouw Meuleman, is het juist wat u zegt. Vooralsnog heeft niet iedereen daar toegang toe. Ik denk dat we nu zo'n 11.000 deelnemers hadden aan de zomerscholen. We zijn gestart van nul en zijn in twee jaar tijd naar 11.000 gegaan en we willen daar zelfs naar een verdubbeling gaan, samen met minister Somers, die ook heel concreet bepaalde doelstellingen oplegt aan lokale besturen. Als zij aanspraak willen maken op een additionele financiering, moeten ze wel bepaalde targets bereiken. En een van die taakstellingen is ook de organisatie van een zomerschool. Voor wat, hoort wat. Daarmee hopen we dat cijfer ook te kunnen opkrikken. Als de vakantie korter wordt, wordt het ook moeilijker om die zomerscholen te gaan organiseren. Maar goed, ik kijk uit naar het uiteindelijke advies dat de Vlor en de SERV zullen opleveren.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Als men zegt dat er stapels van onderzoeken liggen, blijf ik mij afvragen wat die stapels dan zeggen. Als een expert zegt dat de vakantie te lang duurt, vraag ik mij inderdaad af wat te lang is en vanaf wanneer dat verlies effectief niet meer cumuleert. Want dat is eigenlijk de vraag die we ons moeten stellen.

De zomerscholen zijn inderdaad pas opgestart. Ik ben zeer benieuwd naar de evaluatie van de zomerscholen van de laatste zomervakantie. Sowieso denk ik dat de vraag ook is wat de impact van de onderwijstijd is op het verlies van leerlingen, leerlingen met gelijk welke sociaaleconomische kenmerken. Want als je in een kleiner huis woont, als je in de kerstvakantie niet kunt gaan skiën, dat heeft allemaal een impact op wie je bent en hoe je opgroeit. Er zijn zoveel zaken die impact hebben, dat we echt niet heel snel over deze beslissing mogen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben het ermee eens dat het iets is met heel veel kanten en aspecten aan, waarbij voor bijna elk argument een tegenargument kan worden gevonden. Mevrouw Beckers zegt dat de directeurs al langer werken en ook weer vroeger beginnen, en veel leerkrachten ook. Gaat die zomervakantie dan nog lang genoeg zijn? Anderzijds zijn er ook wel welzijnsargumenten die aangeven – en dat is ook beschreven in de Koning Boudewijnstudie – dat een vakantie van één week te kort is om echt een rustmoment te creëren en dat leerkrachten pas vanaf twee weken echt tot rust kunnen komen, terwijl de vakanties van één week zo voorbij zijn en men niet in staat is om de afschakeling te maken.

Dat verdere onderzoek zal inderdaad nodig zijn. Het zal ervan afhangen welke argumenten we laten doorwegen. Maar alleen al voor de afstemming met Brussel denk ik dat het nodig is dat we dit vrij spoedig bekijken en het niet op de lange baan schuiven. Daar ben ik ook geen voorstander van.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Op dat laatste punt, mevrouw Meuleman: wij moeten nu iets doen, omdat zij iets gedaan hebben? Laat het ons niet omdraaien. Zij hebben een keuze gemaakt en ze hebben ons die meegedeeld. Laat ons de boel nu niet omdraaien.

Het onderzoek loopt nu, met alle elementen daarin, met alle sectoren daarbij betrokken, de pro's en de contra's, de gevolgen die er zijn voor arbeidsmarkt, sociaal, opvang, jeugdbewegingsleven, verenigingsleven, alles op en aan, ook de schoolorganisatie, ook de kalender die zich eventueel voordoet in het hoger onderwijs. Het hangt allemaal samen, en ook eventueel onderzoek dat er is om het ene of het andere te doen, en de impact van de zomerscholen. Ik heb wel een belangrijke tip voor iedereen die zo hard bekommerd is om het Nederlands. Ik vind het fantastisch dat dat hier breed gedragen wordt in de commissie. Dan is stap één: spreek thuis Nederlands. Stap twee, als ouders: leer Nederlands. Stap drie: gebruik Nederlands. Dat is het beste wat we kunnen doen. Maar ik neem aan dat u allen, via alle kanalen die u ter beschikking hebt, dat ook zult echoën en dan ook met heel veel ijver de minister zult ondersteunen in het beleid dat we voeren om het Nederlands te versterken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het secundair volwassenenonderwijs – 248 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Wie er om allerlei redenen niet in slaagt om een diploma secundair onderwijs te halen, kan in Vlaanderen via het secundair volwassenenonderwijs, vroeger het tweedekansonderwijs, alsnog een diploma halen. Niet alleen het diploma is belangrijk, vele afgestudeerden geven aan dat het hen ook veel voldoening en een boost voor het zelfvertrouwen geeft.

Toch merken we dat het aantal inschrijvingen in het secundair volwassenenonderwijs jaar na jaar daalt. Uit cijfers die begin oktober via Statistiek Vlaanderen werden vrijgegeven, blijkt dat er in het schooljaar 2019-2020 bijna 285.000 unieke inschrijvingen voor het secundair volwassenenonderwijs waren. In het schooljaar 2013-2014 waren er nog bijna 320.000 inschrijvingen. Dat is dus een daling met bijna 35.000 unieke inschrijvingen of 11 procent in zes jaar tijd.

Anderzijds weten we dat het aantal vroegtijdige schoolverlaters in Vlaanderen jaar na jaar stijgt. De meest recente cijfers in Dataloep Vlaanderen zijn die van het schooljaar 2018-2019. 8138 leerlingen verlieten toen vroegtijdig de schoolbanken. Dat is 12,1 procent van alle leerlingen die dat schooljaar het secundair onderwijs verlieten.

In het rapport 'Inschrijvingen en kwalificaties in tweede kans leerwegen 2021' van uw departement, minister, lezen we een interessante analyse over het aantal vroegtijdige schoolverlaters dat via andere leerwegen toch een kwalificatie behaalt of tracht te behalen.

Van de ongeveer 8000 leerlingen die vroegtijdig de schoolbanken verlaten, heeft 35,7 procent onder hen zich twee jaar later ingeschreven bij een tweedekansleerweg, zoals de examencommissie secundair onderwijs, het secundair volwassenenonderwijs of een herinschrijving in het gewoon of buitengewoon secundair onderwijs.

Steeds meer vroegtijdige schoolverlaters wagen een tweede kans via het secundair volwassenenonderwijs, zo blijkt. In het rapport lees ik dat in het schooljaar 2018-2019 18,4 procent van de vroegtijdige schoolverlaters voor die tweedekansleerweg kiest. Vijf jaar eerder was dat nog 12,5 procent. Toch wordt een aanzienlijk aandeel vroegtijdige schoolverlaters, namelijk 64,3 procent, niet opgepikt via een van die drie tweedekansleerwegen in de eerste twee jaar nadat ze de schoolbanken verlieten.

Over de behaalde kwalificaties van vroegtijdige schoolverlaters via het secundair volwassenenonderwijs zijn er volgens het rapport helaas ook geen cijfers beschikbaar.

Minister, ziet u dezelfde dalende trend in het aantal inschrijvingen voor het secundair volwassenenonderwijs voor het afgelopen schooljaar 2020-2021 en voor het huidige schooljaar 2021-2022? Stijgt het aandeel vroegtijdige schoolverlaters ook in de inschrijvingen voor het secundair volwassenenonderwijs tijdens de meest recente schooljaren? Hebt u zicht op het slaagpercentage van vroegtijdige schoolverlaters die via het secundair onderwijs hun diploma proberen te halen?

In uw visienota Edusprong worden een aantal acties rond promotie van het volwassenenonderwijs en toeleiding aangekondigd. In hoeverre zult u daarvoor extra inzetten op de groep van de vroegtijdige schoolverlaters? En welke kansen ziet u voor de leerwinkels, die een heel belangrijke schakel zijn tussen de verschillende partners inzake volwasseneneducatie, levenslang leren en activering naar werk?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In absolute aantallen cursisten die in een centrum voor volwassenenonderwijs een aso-opleiding of de opleiding aanvullende algemene vorming volgen, is dat natuurlijk niet de grootste groep binnen het secundair vol-

wassenenonderwijs. Maar uiteraard zijn die opleidingen die naar een diploma secundair onderwijs leiden, voor zowel de samenleving als de cursisten zelf van onschatbare waarde.

Het klopt dat er zich de laatste jaren een dalende lijn manifesteert in de participatiecijfers in het secundair volwassenenonderwijs. We hebben de cijfers voor het schooljaar 2013-2014 tot en met het schooljaar 2019-2020. En dan kunnen we wel een daling zien van 318.000 naar 284.000, dus ongeveer min 32.000. Op 7 schooljaren tijd is dat een daling met 10 procent.

De recentste cijfers moeten nog gevalideerd, geverifieerd en afgerond worden. Zodra dat gebeurd is, worden die ook op de website gepubliceerd, maar in welke mate die representatief zijn, gelet op de corona-impact? Dat moet je dan ook wel enigszins nuanceren.

In het jaarlijkse rapport over schooluitval, dat gepubliceerd werd in maart van dit jaar, is ook opgenomen hoeveel procent van de vroegtijdige schoolverlaters zich later inschrijft in het secundair volwassenenonderwijs. Daar kun je zien dat we de laatste jaren een stijging zien in de deelname aan het secundair volwassenenonderwijs. 21,2 procent van de jongeren die de schoolbanken vroegtijdig verlieten in het schooljaar 2018-2019, zijn ingeschreven in het secundair volwassenenonderwijs. Dat aantal zal nog toenemen, naarmate we ook de inschrijvingen van de volgende schooljaren in het secundair volwassenenonderwijs kennen, dus de mensen die gewoon uitgesteld toch nog deelnemen. Het is positief dat de leerloopbaan van die leerlingen niet beëindigd is.

U vroeg ook naar de slaagcijfers in het secundair volwassenenonderwijs. In het schooljaar 2019-2020 reikten de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) in totaal 3322 diploma's uit, wat toch wel toont dat heel wat volwassenen met succes dat tweedekansonderwijs afronden. Maar het blijft natuurlijk zo dat de situatie voor vroegtijdige schoolverlaters precair is, als je ziet dat 64,3 procent zich in de eerste twee jaar nadat ze de schoolbanken verlieten, niet op een van de drie tweedekansleerwegen bevinden, zijnde het volwassenenonderwijs, de examencommissie of het zich op latere leeftijd herinschrijven in het secundair onderwijs.

Net daarom is de versterking van het secundair volwassenenonderwijs een van de vier speerpunten van ons Edusprongverhaal. Zeker ook in de nasleep van corona zal dat belangrijk zijn, omdat we helaas signalen krijgen uit scholen dat het afstandsonderwijs leidde tot meer afhakende leerlingen en het dus iets gemakkelijker werd gemaakt om af te haken, en dat ondanks de vele inspanningen van de scholen om iedereen te bereiken, ook via digitale weg.

Ondertussen hebben we in dat kader ook al een eerste lading projectaanvragen gekregen. We hebben echt een call gedaan om hierop in te schrijven. We willen projecten in het kader van de projectoproep van Edusprong ondersteunen. Alle centra hebben daarvoor inspanningen geleverd, om zelfs al op korte termijn zulke projecten uit te werken, waaronder ook verschillende initiatieven in functie van het terugdringen van de ongekwalificeerde uitstroom.

In Edusprong zijn er ook acties voorzien om de drempel naar het secundair volwassenenonderwijs te verlagen. Er is aandacht voor de ontwikkeling van een opleidingskompas, waarbij we er maximaal voor proberen te zorgen dat het actuele opleidingsaanbod voor volwassenen wordt weergegeven op een laagdrempelige manier. Het is immers soms wel moeilijk om door de bomen het opleidingsbos nog te kunnen zien.

Daarnaast is er ook een mediacampagne gepland om van het aanbod van het volwassenenonderwijs een sterk merk te maken en onder meer het secundair volwassenenonderwijs daarbij breed in de markt te kunnen zetten. We zullen ons daarbij

trouwens niet enkel richten op de potentiële cursisten, maar ook op de vele organisaties die met kwetsbare mensen in contact staan. Het lijkt me cruciaal om met een aanklampende aanpak iedereen te bereiken en bij een leervraag te begeleiden die ondanks alle informatie die ter beschikking is – soms is er zelfs te veel informatie, is er een breed coloriet van opleidingen allerhande – niet zelf de weg vindt naar het secundair volwassenenonderwijs. Daarvoor denk ik ook aan een sterke netoverschrijdende regionale samenwerking van de centra met lokale partners die die functie ook op zich nemen, zoals de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), het Agentschap Integratie en Inburgering, het OCMW, het Huis van het Nederlands en de Leerwinkels, die door lokale overheden, VDAB en andere partners worden ondersteund.

Tot slot, in de schoot van het Partnerschap Levenslang Leren staat ook die leerloopbaanbegeleiding centraal. Het actieplan van dat partnerschap zal ik ook binnenkort aan de Vlaamse Regering voorleggen en zullen we verder uitrollen, samen met collega-minister Crevits. Gelet op de besluitvormingsprocedure kan ik daar echter nog niet op vooruitlopen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik had mijn vraag opgemaakt naar aanleiding van een getuigenis die we wellicht allemaal hebben gehoord of gezien op radio of televisie, een getuigenis van een poetsvrouw die later ook eremagistraat werd en die haar diploma secundair onderwijs eigenlijk via het tweedekansonderwijs heeft behaald. Die getuigenis kwam er in het kader van het veertigjarige bestaan van het tweedekansonderwijs. Daarom dacht ik: we kunnen het maar mee helpen promoten, het mee op een positieve manier in beeld brengen. We weten allemaal dat dit de legislatuur van het levenslang leren is. We moeten er alles aan doen om die 'leergoesting' van alle Vlamingen te doen groeien. Ik volg u helemaal in uw mening dat daarbij vooral de mensen heel belangrijk zijn die de toeleiding moeten doen, die als het ware de wegwijzer zijn voor de toekomstige volwassenen die verder willen studeren of willen studeren. Mijn ervaring is dat die leerloopbaanbegeleiding echt wel iets is waarvoor we expertiseopbouw nodig hebben. Die expertise moet worden gedeeld. Naar mijn aanvoelen is het vehikel van de Leerwinkels daar zeer goed voor. Ik herhaal dus heel graag mijn vraag om die zeker ook mee te nemen. Ik ben benieuwd wat de toekomst brengt en wat u samen met uw collega-minister Crevits naar voren zult schuiven.

Karolien Grosemans (N-VA): Mevrouw Vandromme, ik deel zeker uw mening over het belang van het secundair volwassenenonderwijs. Ik denk dat het heel belangrijk is dat mensen die dat diploma niet hebben behaald, toch een herkansing krijgen. Daarom is het ook echt terecht dat er zoveel middelen in worden geïnvesteerd. Dat is waar onderwijs uiteindelijk om draait: mensen een tweede kans geven. Die opleidingen zijn enorm belangrijk en nuttig voor de maatschappij. Minister, er is wel een dalende tendens. Ik denk dat het daarom heel goed is dat u het aanbod ook duidelijker gaat maken, dat u dat in kaart gaat brengen, zodat mensen gemakkelijker hun weg vinden in dat grote aanbod van opleidingen. Ik denk dat het ook heel belangrijk is dat u het volwassenenonderwijs in de kijker gaat zetten met een mediacampagne. Een "sterk merk" ervan maken, noemde u het zelf. Wanneer kunnen we die campagnes verwachten? Zult u de resultaten ervan ook op een bepaalde manier gaan meten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u. Wat de timing van de mediacampagne betreft, dat kan ik niet zo meteen vanbuiten zeggen. Dat moet ik eerlijk erkennen. We zijn nu vooral bezig met de behandeling van de projecten die zijn ingediend in het kader van Edusprong. Die projecten lopen tot 31 augustus 2023. In de aanloop daarvan verwacht

ik dus ook positieve resultaten te kunnen zien voor het secundair volwassenenonderwijs.

Een volgende projectoproep is gepland in het voorjaar van 2022. We hebben daar eigenlijk twee golven van gemaakt, om enerzijds de projecten die zich al op korte termijn konden aandienen, toch al onmiddellijk te kunnen ondersteunen met direct gevolg, maar om anderzijds ook de mogelijkheid te bieden om aan totaal nieuwe projecten gestalte te kunnen geven, net heel specifiek in functie van die oproep.

Die tweede oproep zal ook gebaseerd zijn op de resultaten van de regioscan die we momenteel uitvoeren. Die is immers ook belangrijk om ervoor te zorgen dat het volwassenenonderwijs ook maximaal is afgestemd op de lokale noden, de lokale vragen: wat vraagt het lokale economisch leven? Ik kan me indenken dat dat in het Waasland, gelet op de nabijheid van de haven, totaal verschilt van hoe het in Halle-Vilvoorde zal zijn. Het opleidingsaanbod is daarom dus anders en afgestemd op de regionale noden, zodat we ook veel meer kansen op tewerkstelling kunnen bieden aan de kandidaat-cursisten. Dan kan men meer zeggen: 'Kom bij ons een cursus volgen, dan weet je geheid dat je werk zult vinden bij die of die firma bij ons hier in de regio.' Dat lijkt me een steekhoudend verhaal te kunnen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel. Een kompas geven aan mensen die willen voortstuderen of studeren om diploma's te behalen, dat lijkt me een mooie metafoor. Als we dat kunnen doen aan de hand van zo'n opleidingskompas voor elk individu apart, dan is dat een zeer mooi gegeven, maar als dat dan nog is gekoppeld aan een regioscan, zodat men heel goed weet wat het aanbod is en de noden zijn die leven bij de werkgevers, dan is dat een heel mooie match. Het is een beetje zoals een programma waarin je een geliefde kunt zoeken. Ik ben me aan het afvragen hoe zo'n programma nu heet. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Een Tinder voor opleidingen. Minister, misschien is dat wel iets om mee te nemen in uw campagne. Op die manier zal dat wel de aandacht trekken van een aantal mensen.

Het is in elk geval belangrijk om te wijzen op de regionale inbedding. Daarvoor zijn er heel veel mooie voorbeelden. Ook bij ons in de Westhoek zie ik dat er toch een en ander ontstaat van hoe alle beleidsdomeinen kunnen samenwerken om iedereen aan het leren te zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de impact van het hiërarchisch georganiseerde secundair onderwijs op de studieloopbaan van OKAN-leerlingen
– 278 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijn vraag zal worden voorgelezen door YOUCA-studente Hafsat Mahmoud.

Hafsat Mahmoud: Net voor de zomer verscheen een nieuw VUB-onderzoek van Emery, Spruyt en Van Avermaet naar de impact van de wijze waarop ons secundair onderwijs is georganiseerd op de studieloopbaan van OKAN-leerlingen (onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers). Een belangrijk kenmerk van ons secundair

onderwijs is dat leerlingen bij de aanvang van de eerste graad een verregaande studiekeuze moeten maken. Ook kunnen we in ons secundair onderwijs een hiërarchie vaststellen tussen de diverse onderwijsvormen aso, tso, kso en bso, in de feiten onder andere doordat bij de ene onderwijsvorm de andere ook nog tot de mogelijkheden behoren, maar dat andersom veelal niet het geval is. Anders gezegd, het aantal opties die een leerling heeft, verkleinen naarmate de leerling lager op de onderwijsladder staat.

Deze organisatievorm blijkt een grote impact te hebben op de studieloopbanen van OKAN-leerlingen. OKAN-leerlingen worden al erg vroeg, na twee weken, ingedeeld in niveaugroepen. In die korte periode wordt voornamelijk gekeken naar hoe snel een leerling Nederlands leert. Dat vormt dan de bepalende factor voor de studieloopbaan van de OKAN-leerling. De groep leerlingen die het snelst Nederlands leren in die twee weken, wordt naar voren geschoven voor het aso en het tso, de onderwijsvormen die het hoogst in de hiërarchie staan, en deze groep leerlingen wordt dan verder voorbereid voor die studierichtingen. De conclusie van de onderzoekers is dan ook dat de indeling van de leerlingen op basis van hun ingeschatte capaciteiten na twee weken een erg bepalende factor in de onderwijsloopbaan van OKAN-leerlingen wordt.

De onderzoekers stellen: "Dat deze indeling hoofdzakelijk gebeurt op basis van toetsen van bedenkelijke kwaliteit, die eenzijdig opgesteld zijn om te peilen naar hoe snel de leerlingen Nederlands leren, zorgt ervoor dat het potentieel van leerlingen die meer tijd nodig hebben om de onderwijstaal onder de knie te krijgen systematisch onderschat wordt. Dit verklaart mede waarom de enorm diverse groep OKAN-leerlingen een erg homogene oriëntatie kent richting meer beroepsgerichte studiedomeinen."

Deze mechanismen werden eerder al blootgelegd in een grootschalige evaluatie van het OKAN-onderwijs. Ik verwijs naar 'Cartografie en analyse van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers en OKAN-leerlingen' uit 2017. Toen bleek dat bijna de helft van de anderstalige nieuwkomers doorstroomt naar de B-stroom in het secundair onderwijs. Een op de vijf leerlingen heeft na het jaar OKAN-onderwijs een schoolse achterstand van drie jaar. Ook bleek dat het watervaleffect sterker speelt voor oud-OKAN-leerlingen: 20 procent van de OKAN-leerlingen die in het aso doorstromen, zit een jaar later in tso of bso. Bij niet-OKAN-leerlingen is dat maar 10 procent. 20 procent van de OKAN-leerlingen die in het tso doorstromen, zit een jaar later in het bso, versus 8 procent bij niet-OKAN-leerlingen. De kans op zittenblijven is bij OKAN-leerlingen vele malen groter dan bij niet-OKAN-leerlingen. Het is onthutsend dat er in vijf jaar tijd geen verbetering kan worden genoteerd.

Dit nieuwe onderzoek wijst opnieuw op de tekortkomingen van ons OKAN-onderwijs en geeft ons opnieuw de kans om alle OKAN-leerlingen voluit alle ontwikkelingskansen te geven die ze verdienen. Zo vermijden we dat we talent blijven verspillen.

Minister, we hebben daarom de volgende vragen voor u. Bent u vertrouwd met deze studie en resultaten? Welke conclusies neemt u mee? Wat zult u ondernemen om deze te snelle en weinig onderbouwde sturing van OKAN-leerlingen in hun schoolloopbaan, hoofdzakelijk richting beroepsonderwijs, aan te pakken? Wat zult u doen om een uitgebreider en versterkt onderwijsaanbod voor anderstalige nieuwkomers uit te bouwen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u. Het onderzoek waarnaar wordt verwezen, is mij bekend. Let wel, het is wel een veeleer kleinschalig onderzoek, waarbij er interviews werden afgenomen van 33 anderstalige nieuwkomers uit 2 OKAN-scholen en er gegevens werden verzameld van 4 generaties OKAN-leerlingen uit 1 van de 4 scholen. Dat is toch een kleine kanttekening. Dat gezegd zijnde, uit de cijfers van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) blijkt dat, van de leerlingen die

op 1 februari 2019 in OKAN zaten en naar het voltijds gewoon secundair onderwijs doorstroomden, op 1 oktober van het daaropvolgende jaar meer dan 90 procent les volgden in de eerste graad tso en bso, of opnieuw in OKAN les volgden. Van de 4293 regelmatige leerlingen die op 1 februari 2019 onthaalonderwijs volgden, beschikt AGODI van ongeveer 72 procent over informatie omtrent het eventueel behaalde studiebewijs of attest op 30 juni 2020. Daarvan behaalde 53 procent, dus iets meer dan de helft, in het voltijds en deeltijds beroepssecundair onderwijs een gunstige attestering of studiebekrachtiging.

Ik zal dus absoluut niet ontkennen dat er nog altijd enkele knelpunten zijn in het doorstromen van anderstalige nieuwkomers naar het reguliere secundair onderwijs, maar net daarom ook is het voor anderstalige nieuwkomers in ons land cruciaal dat ze zo snel en zo goed mogelijk Nederlands leren. Dat is altijd de stap naar verdere opwaartse sociale mobiliteit en mobiliteit binnen de diverse onderwijsopleidingen. Ik denk dat het onthaaljaar voor die anderstalige nieuwkomers echt een belangrijke rol vervult, maar dat kan ook zeer flexibel en op maat worden georganiseerd. Een klassenraad kan in het belang van de leerling altijd beslissen om de leerling nog langer in het onthaaljaar te houden.

Ik hoop dat u het met mij eens bent dat die leerlingen, zodra ze dat kunnen, ook het best zo snel mogelijk worden geïntegreerd in het reguliere onderwijs en in een studierichting die ook het meest aansluit bij hun interesses en capaciteiten. Om die overgang zo goed mogelijk te ondersteunen, voorzien we ook wel nog altijd in een additionele begeleiding, ondersteuning en opvolging van die leerlingen in het reguliere onderwijs. Die opdracht wordt vandaag door de vervolgschoolcoaches opgenomen, waar we dus ook echt zorgen voor additionele financiering. Maar ook de leerlingenbegeleiding, die elke school moet voeren en waarvan onderwijsloopbaanbegeleiding een belangrijk onderdeel is, maakt natuurlijk deel uit van dat kader.

Als het gaat over de kennis van het Nederlands, wil ik erop wijzen dat die leerlingen ook nog extra ondersteund kunnen worden in het reguliere onderwijs. Scholen hebben daarvoor nu al verschillende instrumenten ter beschikking. Dat kan gaan over het organiseren van flexibele trajecten en het aanbieden van inhaallessen, maar voor de individuele leerling is er zelfs de mogelijkheid om drie uur Nederlands te organiseren boven op de bestaande lessentabel.

Ik pik nog even in op een specifieke bevinding uit dat onderzoek. In twee van de vier onderzochte OKAN-scholen worden leerlingen ingedeeld op basis van hun ingeschatte capaciteiten en volgens de onderzoekers gebeurde die indeling hoofdzakelijk op basis van – en ik citeer – "toetsen van bedenkelijke kwaliteit, die eenzijdig opgesteld zijn om te peilen naar hoe snel de leerlingen Nederlands leren". Daardoor zou het potentieel van OKAN-leerlingen die meer tijd nodig hebben om de onderwijstaal onder de knie te krijgen, systematisch onderschat worden, wat mee zou verklaren waarom de enorm diverse groep OKAN-leerlingen georiënteerd wordt naar meer beroepsgerichte studierichtingen. Dat pleit dan toch nog eens voor de Vlaamse toetsen Nederlands, die we in ons onderwijs willen introduceren. Want die zullen zeker kwaliteitsvol zijn. Men is nu al bezig met de wetenschappelijke validering daarvan, met een heel ruim consortium. En die zullen ook dezelfde zijn in alle scholen. Ik ben er dus van overtuigd dat die toetsen ook het leerproces van gewezen anderstalige nieuwkomers kunnen ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister. Ik ben het eens met een aantal principes die u naar voren schuift. U zegt dat we er alle belang bij hebben dat ze zo snel mogelijk in het reguliere onderwijs terechtkomen in een studie die aansluit bij hun interesses en capaciteiten. Nu, daar zit het pijnpunt, natuurlijk.

Dat is wat vandaag niet gebeurt. Daar moeten we net wat verandering in proberen te brengen, want het blijkt dus echt een zeer grote tendens te zijn. Sowieso wordt niet iedereen in het Vlaamse onderwijs altijd georiënteerd op basis van zijn interesses en competenties, maar bij OKAN-leerlingen gaat het nog een stuk minder goed.

U zegt dat dat dan gebeurt op basis van de inschatting van hun capaciteiten, maar het pijnpunt is inderdaad dat het heel snel gebeurt, na twee weken al, en op basis van hun kennis van het Nederlands. U zegt dat de Vlaamse toetsen Nederlands daar misschien een antwoord op zullen bieden, omdat we dan toetsen van betere kwaliteit krijgen. Maar het probleem is net dat ze enkel op basis van hun talenkennis worden georiënteerd. Een wiskundige bolleboos of iemand die heel goed is in wetenschappen, wordt op basis van het nog niet zo snel mee zijn met die taal, te snel georiënteerd naar een richting die hem niet ligt. Ik denk dus dat die taaltoetsen net geen antwoord zijn. De vraag is om minder op basis van taal te gaan heroriënteren, maar te kijken naar alle capaciteiten en de leerlingen wat meer tijd te geven om hun weg te vinden en de taal aan te leren, alvorens ze te oriënteren naar het bso, waar ze misschien niet thuishoren. Sommigen wel, sommigen niet, maar daar zit een serieuze oververtegenwoordiging.

Ik denk dus dat er nog andere zaken nodig zijn, bijvoorbeeld iets dat u ook aanhaalde en dat ik wel zeer goed vind, namelijk de extra ondersteuning in het reguliere onderwijs tijdens of na de uren op het vlak van taal. Ik denk dat daar veel meer op moet worden ingezet, minister, op dat geïntegreerde onderwijs, waarbij extra ondersteuning wordt voorzien, om ervoor te zorgen dat de oriëntatie beter verloopt.

U zegt dat het een kleine studie is en dat de samples misschien te klein zijn, maar de studie bevestigt een andere studie die een aantal jaren geleden is afgenomen en die exact hetzelfde heeft gezegd. Sindsdien is er nog heel weinig gebeurd. We verliezen zo pakken talent, talent dat misschien in de lerarenopleiding terecht kan komen en talenten die onze toekomstige leerkrachten kunnen zijn. Ik blijf het bijzonder jammer vinden voor hen, voor die leerlingen die verkeerd georiënteerd zijn, maar ook voor de maatschappij en voor ons allemaal.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor de interessante vraag, collega. Ik ben onlangs langs geweest bij een pas opgestarte OKAN-klas in Ieper en ik moet zeggen dat ik onder de indruk was van hoe men omging met die leerlingen, maar vooral van hoe flexibel en gemakkelijk we er eigenlijk in geslaagd zijn om onthaalonderwijs te organiseren hier in Vlaanderen. Er waren voorbeelden van leerlingen die heel vlug stappen zetten en die ook onmiddellijk ingang konden vinden in het reguliere onderwijs en in de klassen die er gewoon plaatsvinden. Dat is een voorbeeld van hoe we kunnen werken.

Een paar jaar geleden hield ik een pleidooi om ook in het basisonderwijs de uren OKAN wat flexibeler te maken, al is het maar omdat we moeten gaan nadenken over hoe we bijvoorbeeld de middelen rond taalintegratie, die binnenkort ook effectief kunnen worden ingezet, op elkaar kunnen afstemmen. Ik vraag me af, minister, of dat wel mogelijk is, want dat zijn allemaal potjes die naast elkaar bestaan. Hoe kunnen we scholen daar concreet mee op weg zetten?

We halen allemaal aan dat taalinteractie het belangrijkste is om een taal te verwerven. Als er geen leraar voor de klas staat of als er zelfs geen kleuteronderwijzer voor de klas staat, merken we dat dat echt nefast is voor de taalontwikkeling van onze leerlingen. Bent u bereid om de mogelijkheid te geven aan scholen om die uren die niet ingezet kunnen worden, eventueel om te zetten naar punten, zodat daar effectief ook interactie kan zijn met een volwassene? Dat lijkt mij ook wel een belangrijk punt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik wil toch nog een paar dingen opmerken. Mevrouw Meuleman, ook in de vraagstelling die u hebt gedaan, blijft u spreken over de hiërarchie tussen de onderwijsvormen. Ik blijf dat heel jammer vinden. Mijn oudleerlingen verzorging hebben een zorgambassadeur. U bent daar zelf mee pleitbezorger voor. U blijft zeggen dat die richtingen minder zijn, en dan gaan we ons afvragen hoe dat nu komt dat er niet zoveel mensen voor kinderverzorger of kinderbegeleider gaan studeren. Stop daar nu toch eens mee.

Ik heb het onderzoek ook gelezen. Ik zou daar niet direct zulke grote conclusies uit trekken. Ik denk dat daar minstens enige reserves op hun plaats zijn.

Ik raad u toch aan om ook in scholen die werken met OKAN-leerlingen, de zeer diverse groep die dat is, eens te gaan kijken hoe men dat aanpakt. Dat zou u ook aanleiding geven om daar minder kortzichtig naar te kijken, want zo noem ik het toch een beetje. Ik ga wel verder op het antwoord van de minister. Ik raad u ook aan het verslag na te lezen. Er zijn heel wat opties die scholen kunnen nemen om met deze leerlingen aan de slag te gaan, opdat ze zo veel mogelijk kansen hebben, maar het hangt er ook van af wanneer OKAN-leerlingen binnenkomen. Want er is een groot verschil als een leerling hier binnenkomt als hij zes jaar is. Maar ik heb zelf ook leerlingen gehad in mijn klas die op hun negentiende hier binnenkomen, die op 17 jaar in het vijfde jaar ergens toekomen. Je wilt die leerlingen ook niet bij de dertienjarigen zetten. Dat gaat niet. Daar is dus enige realiteitszin op zijn plaats. En die scholen met OKAN-scholen hebben daar, vind ik, al heel veel expertise in ontwikkeld.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Nederlands is natuurlijk het kader waarbinnen alle andere kennis wordt verworven. En dat geldt ook voor de wiskundige bolleboos. Daarom wou ik toch wel eens wijzen op de instrumenten die de scholen vandaag voorhanden hebben, dus de extra steun die ze kunnen geven, zeker aan zulke jonge talentjes. Dat verlengde verblijf in OKAN blijft trouwens ook een mogelijkheid op grond van het advies van de klassenraad. En dat hoeft zelfs ook geen volledig schooljaar te zijn. Het kan bijvoorbeeld zijn dat men zegt dat iemand er nog niet volledig rijp voor is en dat men het verblijf met enkele maanden verlengt, om vervolgens de overstap naar het reguliere onderwijs te maken.

Wat ik nog vergeten mee te geven ben, is de rol van de CLB's binnen de ondersteuning van keuzes die gemaakt worden. Zij hebben ook net extra relancemiddelen gekregen, net met de bedoeling om geleidelijk aan – want nu is men nog altijd serieus bezig met het coronaverhaal – die middelen ook in te zetten in functie van hun reguliere taken.

Tot slot wil ik ook even meegeven dat de interpretatie van de resultaten van die Vlaamse toetsen niet contextvrij zal zijn. Dat heeft dan te maken met de datageletterdheid waarmee we een en ander gepaard willen laten gaan, om ervoor te kunnen zorgen dat die resultaten goed geïnterpreteerd worden. En dat zal altijd in een situatie zijn waarbij men de context van de betrokken leerling in ogenschouw neemt.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ga toch nog één keer de moeite doen om het te proberen uit te leggen aan de heer Daniëls en om een beetje intellectuele eerlijkheid te vragen, in één minuut. Ik zeg nooit dat de ene onderwijsvorm minder is dan de andere. Ik heb dat nog nooit gezegd. En ik zal dat ook nooit zeggen. Nooit. Het is alleen een feit dat ons onderwijssysteem zo is georganiseerd dat je aso, tso en bso hebt en dat je van aso naar tso en bso kunt gaan, ook in het vierde middelbaar. Dat betekent dus dat het is alsof het, als je nog nooit je handen gebruikt hebt, vanzelfsprekend is dat je dat wel zult kunnen, maar dat je van de andere richting niet

naar aso kunt. Dan bouw je dus een hiërarchie in, die volgens mij onterecht is. En dan krijg je inderdaad een woord dat u allemaal niet graag hoort: het watervalsysteem. Maar zo is het wel opgebouwd, omdat we ervan uitgaan dat als je in het aso hebt gezeten, je wel zonder problemen naar bso en tso kunt. Want daar leer je blijkbaar niets dat iemand niet zou kunnen in het aso. Dat is het probleem van ons onderwijssysteem. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

U lijkt het niet te willen verstaan.

Minister, er zijn ontzettend veel uitdagingen in het OKAN-onderwijs. Ik weet ook dat er heel veel prachtig werk gebeurt en dat leerkrachten hun hart en ziel geven, maar we mogen die problemen niet onderschatten. Soms kunnen psychologische factoren of taalfactoren ervoor zorgen dat leerlingen te snel verkeerd ingeschat worden en niet georiënteerd worden op hun talenten en competenties. Dat is een probleem dat al zo lang gekend is en waar te weinig aan gedaan wordt. Dus ik pleit voor een geïntegreerde aanpak, een geleidelijke overschakeling, met extra taalondersteuning en een veel bredere kijk op dat OKAN-onderwijs. Ik zou u toch willen vragen om dat nog eens te herzien.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het buitenschoolse gebruik van speelplaatsen en andere schoolinfrastructuur
– 321 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, dit is misschien wel iets dat we onze studenten achteraan in de zaal moeten voorleggen, namelijk hoe ze zelf hun speelplaats zouden willen herinrichten, zodat het zowel voor hun welzijn als voor hun fysieke ontwikkeling goed is. Want dat is net de vraag die ik hier vandaag ook wil stellen.

Speelplaatsen van scholen zijn een gedroomde speelplek voor onze kinderen. Ook voor de mensen uit de buurt kan het een fijne ontmoetingsplek zijn. Zeker in de stad, waar de druk op open ruimte en speelruimte vaak bijzonder hoog is, maar ook in een dorp, waar er al heel wat druk op open ruimte en speelruimte is, kunnen speelplaatsen en bij uitbreiding schoolinfrastructuur een grote meerwaarde betekenen voor de plaatselijke samenleving. Maar jammer genoeg gaat de schoolpoort na de schooluren vaak op slot. En dat is bijzonder jammer.

De Ambrassade organiseerde afgelopen dinsdag nog een studiedag met als thema 'Speelplaats met toekomst'. In Klasse las ik een interview met Peter Bosschaert waarin een pleidooi wordt gehouden om de schoolpoort open te zetten voor de buurt.

Uit een schriftelijke vraag van eerder dit jaar bleek dat er al een hele weg is afgelegd om te komen tot een maximaal buitenschools gebruik van schoolinfrastructuur: 57,35 procent van alle Vlaamse basisscholen stelt zijn schoolinfrastructuur nu al ter beschikking voor buitenschools gebruik. Voor secundaire scholen ligt het Vlaamse gemiddelde op 74,4 procent. Vanuit de federale overheid faciliteert men alvast het ook na de schooluren gebruiken van schoolgebouwen. Minister Van Peteghem liet onlangs nog weten dat hij een soepele toepassing van de wet hanteert voor de bouw en verhuur van schoolgebouwen. Het verlaagde btw-tarief van 6 procent blijft gelden, ook als schoolgebouwen maximaal worden ingezet tijdens

schoolvakanties, weekends en avonden. Vanmorgen hoorden we daar nog bezorgdheden over bij het gemeenschapsonderwijs, maar ik vermoed dat dat opgelost is.

Minister, rond deze thematiek heb ik de volgende vragen voor u. Hoe zult u de scholen ondersteunen om hun speelplaats, en bij uitbreiding hun lokalen, buiten de schooluren ter beschikking te stellen? Hoe zult u de goede praktijken inzake gedeeld gebruik van schoolgebouwen en speelplaatsen beter bekendmaken bij de scholen en hen stimuleren om hier ook werk van te maken in hun eigen dorp of stad? Gaat u in gesprek met uw collega Somers over hoe scholen vanuit de lokale besturen kunnen worden ondersteund wat deze thematiek betreft?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik hecht wel veel belang aan het stimuleren van het multifunctioneel gebruik van onderwijsinfrastructuur, en dus ook van de speelplaatsen. Als we als samenleving heel veel geld veil hebben voor de onderwijsinfrastructuur, als wij in deze regeerperiode 3 miljard euro investeren in onderwijsinfrastructuur van een zeer gedegen kwaliteit, dan denk ik dat we daar ook wel bepaalde voorwaarden aan mogen verbinden die ten bate zijn van de gemeenschap, in dit geval veelal van de lokale gemeenschap, zodat die nieuwe infrastructuur ook altijd kan worden gebruikt door het verenigingsleven, door volwassenenonderwijs, door avondonderwijs, door allerhande andere activiteiten buiten de schooluren in de week en in het weekend.

Het lijkt me dan ook positief als men ook federaal eenzelfde kader zou willen creëren voor de openstelling van de schoolinfrastructuur, net zoals we dat op Vlaams niveau doen. Zo zorgen we er op Vlaams niveau bijvoorbeeld voor dat er een vrijstelling van onroerende voorheffing is. Daarom heb ik met collega Somers een brief geschreven aan minister Van Peteghem om formeel de bevestiging te krijgen dat het maximaal extra openstellen van schoolinfrastructuur kan blijven genieten van het verlaagde btw-tarief. Ik hoor daar wel goede signalen over, maar ik denk dat we nog geen formele bevestiging hebben gekregen. Ik hoop dat dat dan louter een formaliteit wordt.

In het verlengde van het Masterplan Scholenbouw 2.0 willen we dus ook een principiële verplichting voor de openstelling van schoolinfrastructuur. We maken de openstelling dus principieel verplicht voor de ruimten en gebouwonderdelen die zich in alle redelijkheid tot openstelling kunnen lenen. Dat zal ook altijd wel een zekere appreciatie zijn, want situaties verschillen natuurlijk altijd. Men moet natuurlijk de mogelijkheid creëren om een aparte toegang te maken. Ik kan mij indenken dat dat in sommige stedelijke contexten iets minder voor de hand ligt. We hebben ook steeds benadrukt dat zo'n decretale verplichting er wel pas zou komen als er zekerheid bestaat over het behoud van het verlaagde btw-tarief. De kwestie, heb ik begrepen, is het aandeel van het gebruik – dus het aantal uren, heel eenvoudig gesteld – waarin die infrastructuur zou worden gebruikt voor andere doeleinden dan onderwijs. Op basis daarvan zou men niet langer kunnen genieten van het preferentiële btw-tarief. Daar komt de discussie in grote lijnen op neer.

Daarnaast, los van die discussie, moeten we natuurlijk het multifunctionele gebruik van die schoolinfrastructuur verder stimuleren. We doen dat door diverse acties, die tot doel hebben te informeren en te sensibiliseren. We hebben tips en tricks over de openstelling en het multifunctioneel gebruik van onderwijsinfrastructuur vertaald in een handige folder.

Bij nieuwbouwprojecten moedigen we dat ook aan via de scholenbouwgids. Daarin zijn concrete goede praktijken en voorbeelden te vinden. Die gids is momenteel in ontwikkeling. We stimuleren de scholen heel specifiek om ervoor te zorgen dat hun infrastructuur multifunctioneel kan worden gebruikt.

We stimuleren ook publiek-private samenwerking en het samen investeren met andere investeerders – zowel openbare als private investeerders – en gebruikers, om in functie van de desiderata van bepaalde lokale gebruikers ook de infrastructuur anders in te richten en om te voorzien in een gemeenschappelijke financiering. Het voor de hand liggende voorbeeld is een sporthal, waarbij je ervoor zorgt dat die ook wordt afgestemd op de noden en de verlangens van lokale sportclubs of lokale besturen en dat zij mogelijk kunnen participeren in een financiering.

In het Strategisch Plan 2030 van het gemeenschapsonderwijs wordt werk gemaakt van de continue evolutie van de samenleving. Een school is niet langer alleen dat stenen gebouw, maar maakt ook deel uit van de lokale gemeenschap. In de visie van het gemeenschapsonderwijs is ze in de eerste plaats een dynamische leer- en leefgemeenschap, maar met een open blik op de wereld en op de lokale gemeenschap. Scholen worden aangemoedigd om hun infrastructuur buiten de schooluren ook open te stellen voor de omgeving, zodat onze scholen echte knooppunten zijn waar kinderen, jongeren en volwassenen elkaar ontmoeten om te leren van en met elkaar. Tegelijk vormt de school een spil in een lokaal ecosysteem, met verschillende partners en verschillende spelers.

Waar mogelijk wordt ook bij bouwprojecten rekening gehouden met de bereikbaarheid en toegankelijkheid.

Er wordt ook in overleg met steden en gemeenten bekeken waar een groene omgeving door de school en de buurt gezamenlijk kan worden gebruikt, zodat niet alleen infrastructuur, maar ook open ruimte kan worden gedeeld. We proberen daarbij de praktische bezwaren zo goed mogelijk te ondervangen en vragen ook een aanpassing in denkwijze voor de buurt en de school, onder andere op het vlak van veiligheid, maar daar wordt samen op ingezet.

Tot slot wil ik meegeven dat we met Sport Vlaanderen, vanuit Onderwijs, in 2021 en ook dit jaar projectoproepen hebben gelanceerd voor het openstellen van schoolinfrastructuur en/of speelplaatsen/sportpleinen, naar analogie met eerdere oproepen in de vorige regeerperiode. Voor die oproepen voor het naschoolse openstellen van sport- en bewegingsinfrastructuur is 10 miljoen euro voorzien. We vragen daarbij om de oudere infrastructuur zo aan te passen dat die kan worden opengesteld voor het lokale sportleven, maar evengoed voor jeugdbewegingen en voor de bredere lokale gemeenschappen.

Tot slot is het uiteraard een van de belangrijkste elementen dat we vanuit de Vlaamse Regering een investeringsbeleid voeren voor schoolinfrastructuur. En dat doen we sterk, zowel op reguliere wijze, als via alternatieve financieringen via DBFM-projecten (Design Build Finance Maintain). U kent Scholen van Vlaanderen. Daarmee zijn we ook aan de slag. Via die weg zouden we zo'n 1 miljard euro willen investeren in schoolinfrastructuur.

Ik wil nog meegeven dat we scholen willen stimuleren tot gedeeld gebruik en multifunctionele infrastructuur. We willen goede praktijken op zo verschillend mogelijke manieren communiceren naar scholen. Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) onderzocht veertien nieuwe projecten van onderwijsinfrastructuur met zo'n multifunctioneel gebruik en heeft op grond daarvan praktische aanbevelingen geformuleerd. Ik had al verwezen naar die handige folder die luidt 'Word een multifunctionele school tips en tricks', die, zoals de titel doet vermoeden, tips en tricks bundelt over multifunctionaliteit. We hebben die folder opgenomen in de nieuwsbrief en hij staat ook op de website. Ik kan hem u aanbevelen.

Ook binnen het gemeenschapsonderwijs worden praktijkvoorbeelden over bouwprojecten gedeeld. Onze acties van informeren, sensibiliseren en stimuleren omtrent die doelstelling zijn trouwens niet enkel gericht naar onderwijsinstellingen,

maar ook naar lokale besturen en voorzieningen in andere domeinen, zoals welzijn, sport, werk, cultuur en wonen.

Het komt er eigenlijk op aan om te proberen de noden en verlangens samen te brengen en ervoor te zorgen dat men wel attent is: wanneer men kiest voor nieuwe schoolinfrastructuur moet men ook eens de lokale scan doen van wie er vragende partij zou zijn om te participeren, misschien zelfs ook in de financiering. Maar we moeten ervoor zorgen dat de 3 miljard euro die wordt geïnvesteerd in schoolinfrastructuur een groter nut heeft voor de totale Vlaamse gemeenschap dan enkel voor ons onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord. Ik wil starten met het verwijzen naar een goed voorbeeld, waar ik zelf ben langsgegaan, in het Sint-Amandscollege in de mooie stad Kortrijk. Iemand daar wees mij de weg naar zijn mooie school, waar een nieuwe speelplaats werd gerealiseerd. Ik wil de taakbelasting van de directeurs niet verhogen, maar het was in elk geval een zeer goed voorbeeld. Ik kreeg daar een mooie rondleiding van de directeur.

Die mooie voorbeelden zijn zeer inspirerend voor heel wat andere mensen. Want je voelt dat heel veel schoolbesturen, schooldirecteurs, maar ook leerkrachten, toch wat weigerachtig staan ten opzichte van het delen van hun infrastructuur. Al was het maar omdat de emmer al vol is en men zegt: 'Moeten we dat er nog bijnemen?'

Terwijl – en u haalt dat heel sterk aan, minister, en ik volg dat ook – de middelen die we investeren in scholenbouw niet alleen voor onderwijs maximaal moeten renderen, maar eigenlijk voor de hele samenleving.

U verwees ook naar de ecosystemen. Collega Yalçin stelde daar deze ochtend nog een vraag over ten aanzien van het gemeenschapsonderwijs. Al die zaken bevestigen alleen maar dat we allemaal op dezelfde lijn zitten.

Ik kan u alvast bevestigen dat er een formele beslissing is gekomen van minister Van Peteghem, in antwoord op een vraag van onze CD&V-collega Matheï in de Kamer. Dat werd vorige week of twee weken geleden behandeld. Ik heb dat ook gelezen in een persbericht. Op die manier weet ik dat dat positief werd bevestigd. Maar ik vermoed dat de brief nog onderweg is.

Verder denk ik, minister, dat u de inspiratiegids die dinsdag werd voorgesteld er verder op moet nalezen. U haalt aan dat er wordt samengewerkt met Sport. Ik kan er alleen maar van uitgaan dat, als u het andere petje van minister van Sport op hebt, u ook nadenkt op welke manier u goed kunt samenwerken met de minister van Onderwijs.

Ik zat in een van de panels. En wat ik daar vaak hoorde – en ik kan dat zelf ook onderschrijven – is dat er vraag is naar afstemming van de verschillende projectoproepen. Ik geef een voorbeeld uit mijn eigen stad Poperinge, waar de directeur aan de alarmbel trok en zei dat hij niet wist welke middelen er bestonden om zijn onderwijsinfrastructuur open te stellen voor de rest van de samenleving. Zo had hij nog nooit gehoord van de onthardingsmiddelen die zijn voorzien bij minister Demir, terwijl dat ook iets is waarop men kon intekenen. Misschien moet u de inspiratiegids er dus ook bijnemen, naast alle andere zaken die u aanhaalde. Want daar staan ongelooflijk veel mooie aanbevelingen in.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, mevrouw Vandromme heeft haar vraag ingediend voordat de studiedag had plaatsgevonden en voordat de inspiratiegids was gepubliceerd. Ik was zelf ook aanwezig op die studiedag. Ik zat in het panel over de beleidsaanbevelingen aan de Vlaamse Regering. Dat was bijzonder interessant. Ik heb een vraag ingediend, maar ik vrees dat ik toch zal moeten aansluiten, omdat ik anders volgende week mijn vraag niet zal kunnen stellen.

Maar ik had eigenlijk nog heel veel vragen en ik weet niet of u op alles voorbereid zult zijn, minister. Maar ik zal ze toch stellen. En misschien kunt u er dan op antwoorden.

Ik vroeg mij af of u inderdaad kennis had genomen van die inspiratiegids? Want dat gaat over veel meer dan gedeeld gebruik alleen – dat is één aspect – maar dat gaat ook over die vergroening, over het gezondheidsaspect, speelplaatsen die aanzetten tot bewegen enzovoort.

Hebt u die aanbevelingen bekeken? Welke wilt u ter harte nemen?

Waar denkt u dat er aanpassingen nodig zijn in de regelgeving? Want u hebt al gesproken over dat gedeeld gebruik en dat u daar zult kijken of er decretale aanpassingen moeten gebeuren. Maar wilt u dat bijvoorbeeld ook doen op het vlak van het percentage ontharding? Want dat is natuurlijk heel belangrijk. En nu wordt verharding eigenlijk meer gesubsidieerd dan het ontharden van speelplaatsen. En net voor die waterdoorlatendheid enzovoort lijkt dat tweede belangrijk.

Zijn er aanpassingen nodig in het subsidiemechanisme, om die vergroening en die bewegingsbevordering van speelplaatsen te stimuleren?

En wat we ook zien, is dat lagere scholen zich al vaak bewust zijn van het belang van avontuurlijke, natuurlijke speelplaatsen. Maar voor het secundair onderwijs is dat veel minder het geval. Ik verwijs naar de projectoproep; er waren veel minder secundaire scholen die daaraan deelnamen. Nochtans is ook voor jongeren, eerder dan voor kinderen, een groene omgeving zeer goed voor hun leerprestaties, hun mentaal welzijn enzovoort. Maar daar heb je andere noden en andere vragen. Wilt u ook dat bekijken? En bent u van plan om daar ook 'best practices' te verzamelen en die andere aanpak op maat van jongeren te gaan promoten? Op welke manier?

Mijn belangrijkste vraag is of er nog zo'n tweede projectoproep komt, minister, over beleidsdomeinen heen, waar elk beleidsdomein inderdaad wat middelen voorziet, maar die middelen gebundeld worden en men opnieuw een aanvraag kan doen voor het vergroenen van de speelplaats. Bent u dat van plan, eventueel met aangescherpte voorwaarden? En hoe zou dat er dan kunnen uitzien? Ik dank u.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ja, wat de 'shitload' van vragen betreft die daarna zijn gekomen: die gaan natuurlijk over veel meer dan zuiver multifunctioneel gebruik, die gaan over vergroening, ontharding. Die mag u mij zeker schriftelijk bezorgen. Maar dat zijn zaken die dikwijls eerder van operationele aard zijn, een inspiratiegids voor diegenen die de concrete plannen moeten uittekenen.

Maar ik wilde nog even inpikken op wat collega Vandromme aanhaalde. Waarop we zeker moeten inspelen, zijn de praktische kanttekeningen. Want je hebt enerzijds de infrastructuur. Maar wat vele scholen in de praktijk nog een beetje remt, is dat men praktisch nadenkt over hoe men dat nu zal doen met de openstelling daarvan, hoe men dat georganiseerd krijgt, wie er zal bepalen wie welke uren mag komen. Quid met de deling van de kosten, de verantwoordelijkheid voor de opkuis, de verzekeringstechnische verantwoordelijkheid? Ook die aspecten nemen we allemaal mee. Ook

de energiekosten en het delen van de energiekosten: welke verdeelsleutel zul je daarin hanteren?

Daarom is het heel belangrijk dat we die goede praktijkvoorbeelden kunnen uitwisselen en met vaste schema's kunnen zeggen: hier, dat is 'off the shelf', zo organiseert men het daar. Ik heb nu ook goede praktijkvoorbeelden gezien waarbij dat betrekkelijk vlotjes loopt. Ik heb daar heel veel kritische vragen rond gesteld – wat met dit en dat? – en ze hebben op alle vragen wel een antwoord. Er bestond grote tevredenheid over het delen van die infrastructuur.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Collega', uw vragen zijn zeer interessant. Het kan interessant zijn om dat thema sowieso vast te pakken, ook met De Ambrassade en MOEV, die die inspiratiegids hebben opgesteld, en te vragen of we eventueel zelf mooie voorbeelden kunnen gaan bezoeken.

Wat ik vooral leerde, is dat niet iedereen het warm water hoeft uit te vinden. Zo was er het voorbeeld van Antwerpen waar men het project Sleuteldragers heeft, waar mensen uit de buurt de sleutel van de school hebben en die kunnen openstellen, zodat dat een ontlasting is voor de directeur en de leerkrachten. Daarnaast was er ook het voorbeeld van een soort van contract tussen de gebruikers en de school. Als iedere directeur daar zelf naar op zoek moet gaan en nieuwe reglementen of afspraken moet maken ... Ik denk dat dat zaken zijn die we kunnen delen.

Collega's, ik stel voor om eens op zoek te gaan naar die goede voorbeelden en het debat hierover verder te voeren.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Vandromme, ik denk dat we vooral op zoek zullen moeten gaan naar data die nog vrij zijn.

De vraag om uitleg is afgehandeld.